

LEKCJA 9

KOŚCIÓŁ – SPOŁECZNOŚĆ LUDU BOŻEGO

Czy obserwowałeś kiedyś bawiące się dzieci i zauważyłeś, w jak naturalny sposób zbliżają się do siebie? Jest to dowód na to, że człowiek jest istotą społeczną – w jego naturze leży tworzenie więzi i społeczności z ludźmi mu podobnymi. Nie więc dziwnego, że Jezus ustanowił społeczność ludzi jednomyślnych – swój Kościół – aby wypełniali wolę Bożą. Kościół bowiem jest społecznością ludu Bożego, a więź między ludźmi w Kościele opiera się na indywidualnej więzi z Jezusem Chrystusem.

Piotr stwierdził: *“Wy, którzy kiedyś byliście nie ludem, teraz jesteście ludem Bożym”* (1P 2,10). Byliśmy poza społecznością. Nasze grzechy trzymały nas z dala od Boga. Kiedy jednak przyjęliśmy Jezusa jako Zbawiciela, przez wiarę nawiązaliśmy nową więź z Bogiem przez Chrystusa. Ta nowa więź wprowadziła nas także w nową więź z innymi wierzącymi. Staliśmy się członkami Bożej rodziny – Jego Kościoła.

W niniejszej lekcji przyjrzymy się instytucji, którą Bóg wybrał, aby przygotować dla siebie chwałę, by kultywować życie duchowe i przekazywać innym dobrą nowinę. Kiedy będziemy zastanawiać się nad Kościołem i zrozumiemy prawdziwy sens jego istnienia, będziemy mogli lepiej ocenić wartość, jaką nadał mu Pan przez to, że oddał swoje życie za Kościół (Ef 5,25).

Plan lekcji

Czym jest Kościół?

Kiedy powstał Kościół?

Jaki jest Kościół?

Co czyni Kościół?

Cele lekcji

Po skończeniu lekcji powinienes umieć:

- Zdefiniować termin Kościół i rozróżnić definicje biblijne i niebiblijne.
- Określić, kiedy powstał Kościół i poprzeć swoje twierdzenia dowodami biblijnymi.
- Wyjaśnić dwojaką naturę Kościoła.
- Wymienić trzy główne cele Kościoła i metody osłagania tych celów.

Czynności lekcyjne

1. Jako podstawę lekcji przeczytaj Dz 2; 1 Kor 12, 12–31; Rz 12; Ef 4, 1–16; 5, 22–33.
2. Przerób treść lekcji według procedury określonej w lekcji 1. Pamiętaj o sprawdzeniu znaczenia nowych słów.

Słowa kluczowe

denominacja	przeszkody	wyzwanie
doktrynalny	rozporządzenie	wyznanie
dynamiczny	więz	zbór
funkcje	społeczny	zbudowanie

Treść lekcji

CZYM JEST KOŚCIÓŁ?

Cel 1. *Określ definicję terminu Kościół według Pisma Świętego.*

I Załóżmy, że użyłeś słowa Kościół w obecności osoby, która nigdy przedtem nie słyszała tego słowa i pyta cię: Co znaczy słowo *Kościół*? W oparciu o swoją wiedzę napisz w zeszycie krótką odpowiedź na to pytanie.

Jeśli jesteś podobny do wielu ludzi w dzisiejszych czasach, to prawdopodobnie twoja odpowiedź wyglądała tak: "Kościół to miejsce, gdzie ludzie zbierają się na nabożeństwo". Jeśli chciałeś być bardziej precyzyjny, mogłeś nawet napisać: "Słowo »kościół« odnosi się do organizacji składającej się z grup ludzi, którzy mają takie same poglądy doktrynalne, kierują się tymi samymi zasadami i mają podobne cele."

Obie odpowiedzi dają nam pewne pojęcie o tym, jak ludzie definiują termin *kościół*. Obie można uznać za poprawne, zgodnie ze współczesnym pojmowaniem tego terminu. Jednak kiedy Biblia używa słowa *kościół*, to kryje się za nim o wiele głębszy sens.

Biblia nie określa mianem Kościoła *budynków*, jak my to dzisiaj czynimy, ale nazywa tak pewnych *ludzi*, którzy tworzą Kościół. Nie mówi też o Kościele jako o *organizacji*. Ludzie, którzy w ten sposób tłumaczą termin Kościół, kojarzą go z wyznaniem – kościół rzymskokatolicki, prawosławny, baptyistyczny, metodystyczny, itd.

W Biblii znajdujemy dwie definicje słowa *kościół*. W grece słowo tłumaczone w Nowym Testamencie jako "kościół" brzmi *ekklesia* i użyte jest na określenie ludzi, którzy zostali wywołani z tego świata bo odpowiedzieli na Boże wezwanie. Wyznawszy Jezusa jako Pana, stali się członkami Jego rodziny. Są świadkami znieruchomiałego Chrystusa, żyją według wskazań ewangelii, tak jak nakazał im ich Pan. Jest to *społeczność* ludzi posłusznych Bogu, którzy zorganizowali się, aby wykonywać Jego wolę. Na szerszą skalę społeczność wierzących, którzy wyznają Jezusa jako Pana, reprezentują *Kościół powszechny*, nazywany również *Kościółem niewidzialnym*. Termin ten obejmuje wszystkich wierzących, którzy mają tę samą wiarę i lojalność wobec Jezusa Chrystusa.

Na mniejszą skalę słowo "kościół" odnosi się do lokalnego zgromadzenia ludzi, inaczej zboru. Są to ludzie wierzący z pewnej okolicy posiadający tę samą wiarę w Jezusa Chrystusa, którzy zbierają się na wspólne nabożeństwa. Mówimy o nich, że są *Kościółem lokalnym* (zbozem) albo *Kościółem widzialnym*. Przykłady zborów widzimy w Nowym Testamencie:

Rz 1,7: *"Wszystkim, którzy jesteście w Rzymie, umiłowanym Boga, powołanym świętym"*

1Kor 1,2: *"Zborowi Bożemu, który jest w Koryncie, poświęconym w Chrystusie Jezusie, powołanym świętym"*

Ga 1,2: *"... do zborów Galacji"*

Filp 1,1: *"... do wszystkich świętych w Chrystusie Jezusie, którzy są w Filipi wraz z biskupami i z diakonami"*

Ogólnie rzecz biorąc, można powiedzieć, że Kościół w rozumieniu Nowego Testamentu, to społeczność ludu Bożego. Termin *społeczność* jest bardzo ważny w opisie Kościoła, ponieważ mówi o poszczególnych wierzących, którzy łączą się w celu wspólnego wielbienia Boga. Taka społeczność Ducha opisana jest w Dz 2,42-47:

"I trwali w nauce apostołowskiej i we wspólnocie, w łamaniu chleba i w modlitwach. A dusze wszystkich ogarnięte były bojaźnią, albowiem za sprawą apostołów działo się wiele cudów i znaków. Wszyscy zaś, którzy uwierzyli, byli razem i mieli wszystko wspólne. I sprzedawali posiadłości i majątkę, i rozdzielali je wszystkim, jak komu było potrzeba. Codziennie też jedynomyślnie uczęszczali do świątyni, a łamując chleb po domach, przynosili pokarm z weselem i w prostocie serca, chwaliąc Boga i ciesząc się przychylnością całego ludu."

Biblia naucza, że Kościół jest narzędziem wybranym przez Boga do spełniania następujących funkcji:

1. Ma pomagać we wspólnym oddawaniu czci Bogu (J 4,20-24; por. z 1 Hbr 10,25).
2. Ma pomagać w duchowym wzroście wierzących (Ef 4,13-16).
3. Ma dbać o szerzenie dobrej nowiny o zbawieniu w Chrystusie wśród innych ludzi (Mt 16,18; 24,14; 28,18-20).

Później przyjrzymy się bliżej tym funkcjom.

W Piśmie Świętym często znajdujemy termin *kościół Boży* albo *kościół Chrystusowy*. Termin ten wskazuje na to, że charakter zgromadzenia nie zależy od jego członków, ale pochodzi od jego Głowy, Jezusa Chrystusa, Syna Bożego.

Dlatego Kościół jest stworzoną przez Boga społecznością ludzi zbawionych od grzechu, którzy mają tego samego Zbawiciela. Społeczność wierzących jest wspólnota, ponieważ jej członkowie są ze sobą jedno w Chrystusie dzięki jedności tworzonej przez Ducha Świętego.

W Nowym Testamencie czytamy, że ludzie, którzy uwierzyli byli zachęcani do potwierdzenia swojego wyznania Jezusa Chrystusa przez chrzest w wodzie, który jest zewnętrznym obrazem ich zjednoczenia z Chrystusem (patrz Dz 2,38; 8,12-13; 9,1-19; 10,47-48). Wierzący wchodzący w skład zborów i należący do Kościoła powszechnego charakteryzowali się następującymi cechami:

1. Wyznali wiarę w Jezusa.
2. Potwierdzili swoje wyznanie wiary przez chrzest.
3. Tak najszybciej łączyli się w społeczność (por. Dz 13,43 z 14,23).
4. Mieli wyraźny cel: połączyć się we wspólnym uwielbieniu i wykonywać wolę Bożą.

2 Zakreśl literę przed każdym właściwym dokończeniem zdania: Biblijna definicja słowa *kościół* określa go jako

- a) budynek, w którym gromadza się ludzie, aby uwielbiać Boga.
- b) zgromadzenie ludu Bożego, który zbiera się razem we wspólnej wierze i lojalności względem Jezusa Chrystusa.
- c) stworzoną przez Boga społeczność wierzących, którzy ufają temu samemu Zbawicielowi i którzy trwają w jedności dzięki zjednoczeniu z Nim.
- d) każdą grupę religijną, organizację oraz wyznanie.
- e) całą światową społeczność wierzących, którzy wyznają wspólną wiarę w Boga i uznają panowanie Jezusa Chrystusa.

KIEDY POWSTAŁ KOŚCIÓŁ?

Cel 2. Przedstaw dwa biblijne opisy powstania Kościoła i wypisz siedem czynności pierwszych ludzi wierzących

Po raz pierwszy o społeczności ludu Bożego czytamy w Starym Testamencie – Bóg obiecuje Abrahamowi, że jego rodzina ubogać i ziemię (1Moj 12,1-3). Obietnica ta została spełniona w chwili wyjścia Izraelitów z niewoli egipskiej. Później koncepcja społeczności ludu Bożego pojawiła się wyraźniej w czasie zawierania przez Boga przymierza z Abrahamem, kiedy Bóg przedstawił obowiązki i błogosławieństwa (por. 2Moj 19,4-6 z 1Moj 22,17-18).

Ale historia Starego Testamentu dowodzi, że naród izraelski nie wypełnił swojej misji ubłogosławienia ziemi przez świadectwo i przykład. Choć w Starym Testamencie istniała społeczność ludu Bożego, nie wypełniła ona jednak Bożego zadania. Jednakże to nie zawiodł Boży cel powołania dla siebie ludu, wykupienia go z grzechu i obdarzenia zbawieniem. Cel ten zostanie osiągnięty przez śmierć i zmartwychwstanie Jezusa, umiłowanego Syna Bożego.

Jezus wprowadził pojęcie *Kościola* jako społeczności ludu Bożego w czasie swojej ziemskiej służby. Używając czasu przyszłego powiedział: "Zbuduję kościół mój" (Mt 16,18). Paweł zwraca uwagę w Ef 1,19-23 na to, że zanim Kościół został ustanowiony, a Jezus stał się głową odkupionej społeczności, najpierw musiało nastąpić zmartwychwstanie i wniebowstąpienie naszego Pana:

"... jaką okazał w Chrystusie, gdy wzbudził go z martwych i posadził po prawicy swojej w niebie... I wszystko poddał pod nogi jego, a jego samego ustanowił ponad wszystkim głową Kościoła, który jest ciałem jego" (w 20,27-28).

Zmartwychwstanie i wniebowstąpienie Chrystusa było także konieczne, aby Jezus mógł służyć jako wieczny Arcykapłan na rzecz swojego ludu (Kościola). Co więcej, mógł wtedy obdarzyć Kościół darami niezbędnymi do jego funkcjonowania (patrz Hbr 4,14-16; 7,25; Ef 4,7-12).

3 Które z poniższych zdań są poprawne w świetle Nowego Testamentu?

- Biblia wskazuje na to, że Kościół został ustanowiony przez Jezusa w czasie Jego służby na ziemi
- Pismo Święte dostarcza dowodów na to, że śmierć, zmartwychwstanie i wniebowstąpienie Jezusa musiały nastąpić przed ustanowieniem Kościoła.

Za chwilę "oficjalnego" powstania Kościoła uważa się tradycyjnie dzień Pięćdziesiątnicy, Zielonych Świąt, chociaż wierzący zgromadzali się i wcześniej. Spójrzmy na dowody:

1. Tuż przed wniebowstąpieniem Jezus powiedział do uczniów: "Nie oddalajcie się z Jerozolimy, lecz oczekujecie obietnicy Ojca, o której słyszeliście ode mnie; Jan bowiem chrzczył wodą, ale wy po niewiele dniach będziecie ochrzczeni Duchem Świętym" (Dz 1,4-5; przeczytaj też J 14,12; 16,7-8; 13-15).

2. Wtedy Jezus obiecał, że po otrzymaniu chrztu w Duchu Świętym, uczniowie staną się świadkami ewangelii blisko i daleko (Dz 1,8).

3. Zgodnie ze słowami Jezusa uczniowie i wierzący, którzy modlili się w Górnej Izbie zostali ochrzczeni, gdy Duch Święty zstąpił na nich w dniu Pięćdziesiątnicy, Zielonych Świąt i zamieszkał w ich życiu (Dz 2,1-4; por. J 7,37-39 z 14,17).

4. Dodatkowo tego samego dnia około 3000 ludzi odpowiedziało na zwiastowanie ewangelii i przyłączyło się do społeczności ludzi wierzących. W ten sposób został ustanowiony *Kościół* i zaczął funkcjonować jako społeczność ludzi zajmujących się wielbieniem Boga, opieką i duchowym karmieniem wierzących oraz ewangelizowaniem, czyli świadczeniem o Jezusie.

W ten sposób zstąpienie Ducha Świętego oznaczało początek nowej ery – ludzie wierzący otrzymali Bożą moc do świadczenia o zbawiennej łasce Bożej i Jego powszechnym wezwaniu do przyjęcia zbawienia. Księga Dziejów Apostolskich stwierdza, że od tego dnia ludzie wierzący działali jako rodzina, wspólnie jako jedność. Oto charakterystyka wierzących w pierwotnym Kościele:

1. Normą doktrynalną była dla nich nauka apostołów (Dz 2,42).
2. Mieli społeczność z innymi wierzącymi (Dz 2,43).
3. Przestrzegali obrządku Chrztu i Wieczerzy Pańskiej (Dz 2,41-42; 47; patrz Mt 28,19; 1 Kor 11,23-26).
4. Spotykali się na publiczne oddawanie chwały Bogu i modlitwy (Dz 2,46; 4,23-31).
5. Pomagali innym ludziom wierzącym w ich potrzebach (Dz 2,41; 4,32-35; 6,1-7).
6. Wyznaczyli ludzi, którzy mieli iść zwiastować ewangelii i zakładać społeczności ludzi wierzących (Dz 8,14-17; 11,22).
7. Badali pewne aspekty głoszonej ewangelii – sprawdzali nowych chrześcijan i ich praktyki. Ustanowili podstawowe normy doktrynalne dla chrześcijan (Dz 11,1-3; 18; 15,4-35).

4 Napisz w zeszycie, jakie dwa fakty, które wydarzyły się w dniu Pięćdziesiątnicy. Zielonych Świąt stanowią dowód na to, że tego dnia Kościół rozpoczął swoją działalność (patrz Dz 2).

5 Wypisz z pamięci siedem czynności pierwszych wierzących, które mówią o tym, że stanowili oni Kościół, jedno Ciało. Zapisz odpowiedź w zeszycie i porównaj z listą podaną w tej części lekcji. Czy lista przypomina ci działania twójego kościoła/zboru?

JAKI JEST KOŚCIÓŁ?

Cel 3 *Znajdź cechy określające naturę Kościoła.*

Kiedy ktoś przyjmuje Chrystusa jako Pana, Duch Święty, który doprowadza do zbawienia, przyląca go także do innych wierzących w społeczności, którą nazywamy Kościołem albo *Ciałem Chrystusa*. W Biblii Kościół został przyrównany do ciała, oblubienicy, budynku, winorośli, trzody. Te same porównania zostały użyte w odniesieniu do poszczególnych ludzi wierzących, zboru i Kościoła powszechnego.

6 Połącz termin (po prawej) z fragmentem Pisma Świętego, w którym on występuje (po lewej).

.... a 1Kor 15,4–10 (trzoda)	1. Pojedynczy wierzący
.... b 2Kor 11,2 (oblubienica)	2. Zbór
.... c 1Kor 3,16–17 (budynek)	3. Kościół powszechny
.... d Ef 1,22–23 (ciało)	
.... e Hbr 13,20 (trzoda)	
.... f J 15,1–5 (winorośl)	

Powyższe ćwiczenie ukazuje nam nieco istoty Kościoła. Pojedynczy człowiek wierzący nie tworzy Kościoła, ponieważ Kościół jest ciałem składającym się z wielu ludzi wierzących. Jeśli uważamy Kościół za instytucję albo organizację, szybko zapomnimy, że jest społecznością ludzi wierzących, którzy łączą się ze sobą w bliskiej społeczności dzięki osobistej więzi z Chrystusem. Wierzący ci usługują sobie nawzajem i pomagają w życiu chrześcijańskim. Zatem istotę Kościoła można wyjaśnić w dwojaki sposób. Przede wszystkim jest to więź wierzących ze sobą. Po drugie, jest to widzialna manifestacja jedności wierzących z Chrystusem.

1. *Kościół to więź ludzi wierzących ze sobą i z Chrystusem.* Kiedy grzesznik słyszy wieść ewangelii, staje przed Bogiem sam. Jego decyzja czy przyjęcie, czy

odrzuć ewangelię, jest osobistą decyzją, którą musi podjąć indywidualnie. Kiedy już ją podejmie, zauważa, że inni ludzie zdecydowali podobnie. Dlatego chociaż nawrócenie jest sprawą bardzo osobistą, nie jest kwestią wyłącznie prywatną. Wprowadza nas w osobistą więź z Jezusem Chrystusem i innymi wierzącymi. Oba rodzaje społeczności są wierzącemu niezbędne do duchowego wzrostu i rozwijania natury Chrystusowej.

Paweł mówił o więzi z Jezusem Chrystusem nawiązywanej przez człowieka wierzącego w momencie zbawienia: *"Z Chrystusem jestem ukrzyżowany; żyję więc już nie ja, ale żyje we mnie Chrystus; o obecnym życiu moim w ciele jest życiem w swej w Słonie Bożego, który mnie umiłował i wydał samego siebie za mnie"* (Ga 2,20). O więzi ludzi wierzących między sobą pisał: *"Jesteśmy członkami jedni drugich"* (Ef 4,25). Oznacza to, że wszyscy wierzący tworzą razem Kościół.

Dlatego z jednej strony każdy wierzący jest jednostką, która żyje w osobistej więzi z Chrystusem i ma osobiste zadania do wykonania w życiu chrześcijańskim. Z drugiej strony wszyscy wierzący znajdują się w duchowej jedności, która także ma bliską więź z Chrystusem i wspólne zadania do wykonania.

7 Pismo Święte przyrównuje więź między Chrystusem a Kościołem do głowy i ciała. Przeczytaj (Kor 12,12-27; Ef 1,22-23; 4,7-16; Kol 1,18). W oparciu o te fragmenty określ, które z poniższych zdań są prawdziwe.

- a W Ciele Chrystusa jest wiele części.
- b Jedne części są mniej ważne od innych.
- c Pojedynczy wierzący może dorosnąć do dojrzałości chrześcijańskiej bez czynnego uczestniczenia w życiu całego Ciała Chrystusowego.
- d Każdy wierzący jest częścią Ciała Chrystusowego.
- e Każdy wierzący sam odpowiada tylko przed Chrystusem.
- f Jeśli jeden członek ciała cierpi, inne członki odczuwają ból i cierpią z nim.
- g Dary, które Chrystus daje Kościołowi są potrzebne do tego, aby każdy członek doświadczał osobistego wzrostu.

Powyższe fragmenty Pisma Świętego nauczają nas, że nie przypadkiem w Nowym Testamencie życie Kościoła przedstawione jest jako wspólnota. Ludzie nowo nawróceni szukają więzi z innymi wierzącymi w oddawaniu czei Bogu, społeczności i świadectwu. Przy nowym narodzeniu odrzucają swoją starą, samolubną naturę, a stają się członkami społeczności pełnej wzajemnej troski i dzielenia się.

Biblia wyraźnie stwierdza, że społeczność z innymi ludźmi wierzącymi w ciele odpowiedzialnym przed głową jest bardzo wymagającym zadaniem. Chodzi o to, że na każdym z nas spoczywa odpowiedzialność, która wykracza poza naszą osobistą

wybor, naszą więź z Głową i nasze wartości. Mamy teraz funkcjonować jako część Ciała Chrystusa. Rozumiemy teraz, dlaczego Paweł martwił się o zbór w Koryntcie.

“I proszę was, bracia, w imieniu Pana naszego, Jezusa Chrystusa, abyscie wszyscy byli jednomyślni i aby nie było między wami rozłączeń, lecz abyscie byli zespołem, jednością myśli i jednością zdania.” (1 Kor 1, 10).

Jako część Kościoła, który jako wspólnota związany jest z Chrystusem, musimy żyć w zgodzie z innymi ludźmi w Chrystusie, jeśli chcemy być w zgodzie z Nim. Kościół zatem przedstawiony w Piśmie Świętym to *ludzie*, którzy mają społeczność z Chrystusem, a przez Niego i ze sobą nawzajem.

2. *Kościół jest widzialną manifestacją zjednoczenia wierzących z Chrystusem.* Bóg zaprojektował Kościół w taki sposób, aby jego istota objawiała się przez więź między ludźmi wierzącymi. Skoła nasza więź z Chrystusem jest doświadczeniem duchowym, ja może się ona stać widzialna i rzeczywistością jedynie przez nasze życie. Mówimy innym o naszej wierze i powinniśmy to robić. Jeśli nasze życie cechuje uprzejmość, altruizm i prawdziwa chrześcijańska miłość wtedy ludzie zauważają, że nasza niewidzialna więź z Chrystusem jest rzeczywista. Jeśli jednak nie żyjemy zgodnie z wypowiedzanym świadectwem, niewierzący powiadają: *Twoje zachowanie krzyczy tak głośno, że nie słyszę, co mówisz!*

Dotyczy to także wspólnego życia w społeczności ludzi wierzących. Rzeczywistość więzi między Ciałem (Kościółem) a Jego Głową (Chrystusem) powinna wyrażać się w życiu Kościoła. Dlatego Paweł przypomina wierzącym w Efezie: *“Z wszelką pokorą i łagodnością, z uległością, znosząc jedni drugich w miłości, starając się zachować jedność Ducha w spójnym pokoniu.”* (Ef 4, 2–3).

W czasach Pawła istniały poważne bariery społeczne odgradzające Żydów od pogan, niewolników od wolnych. Porą ewangelia nie istniała szansa przekroczenia tych barier. W Ef 2, 11–22 czytamy, że dzięki krzyżowi Chrystusa nastąpiła przemiana. On zniszczył barierę między Żydem a poganinem, czyniąc ich *“współobywatelami i członkami Bożej rodziny”*. Wiąż z Chrystusem usuwa różnice społeczne i jednoczy wszystkich ludzi, którzy stają się częścią Bożej rodziny.

Jako członkowie tego samego ciała ludzie o różnym pochodzeniu społecznym powinni być zjednoczeni w duchu i mieć ten sam cel (patrz Flp 2, 2). Powinni być uprzejmi i współczujący. Jezus określił to wymaganie mianem nowego przykazania: *“Nowe przykazanie daję wam, abyscie się wzajemnie miłowali, jak ja was umiłowalem, abyscie się i wzajemnie miłowali. Po tym wszyscy poznają, żeście naprawdę moimi, jeśli miłość wzajemną miść będziecie!”* (1 J 13, 34–35).

Widząc zatem, że więź między ludźmi wierzącymi powinna charakteryzować się *miłostką*, Zasada ta jest tak ważna, że na jej podstawie można określić:

jaką relację z Bogiem ma dany człowiek: *"Kto mówi, że jest w światłości, a brata swojego nienawidzi, w ciemności jest nadal"* (1 J 2.). Jan mówi dalej:

"Jasli kto mówi: Miłuje Boga, a nienawidzi brata swego, kłamcą jest, albowiem kto nie miłuje brata swego, którego widzi, nie może miłować Boga, którego nie widzi. A to przykazanie mamy od niego, aby ten, kto miłuje Boga, miłował i brata swego" (1 J 4,20-21).

Dlatego właśnie Paweł ganił koryncekich wierzących za zazdrość i kłótnie, które doprowadziły ich do podziałów i mówienia: *"Ja naśladowuję Pawła"* i *"Ja naśladowuję Apollosa"* (1 Kor 3,4). Nie jest to zachowanie godne chrześcijanina, ale nieduchowe zachowanie nieduchowych niemowląt. Takie nakazy i przykłady pomagają nam zrozumieć, że jeśli między ludźmi nie ma zgody, nie ma też zgody między nimi a Bogiem.

8 (Wybierz najlepszą odpowiedź.) Kościół jako społeczność duchowa może być najlepiej określony jako:

- a) grupa ludzi starających się zachować między sobą jedność.
- b) wszyscy wierzący w jedności z Chrystusem.
- c) codzienne przeżywanie chrześcijaństwa.

9 Istotę Kościoła jako widzialnego wyrazu więzi wierzącego z Chrystusem można określić jako:

- a) duchową więź miłości do Boga.
- b) miejsce, gdzie ludzie łączą się w grupy według pochodzenia społecznego w celu oddawania czci Bogu.
- c) zbory ludzi wierzących w więzi jedności ze sobą opartej o miłość.

Widzimy zatem, że ze swej natury Kościół jest duchowy. Jest jednak także praktyczną społecznością, w której ludzie wierzący okazują swoją więź z Panem i ze sobą nawzajem. Stąd jest to społeczność ludzi wierzących, w której widzimy i doświadczamy prawdziwej miłości. Skoro miłość jest najważniejszą cechą więzi duchowej, to miłość ta musi się także objawiać w lokalnych kościołach, zborach:

"Kto nie miłuje, nie zna Boga, gdyż Bóg jest miłością. W tym objawiła się miłość Boga do nas, że Syna swego jednorodzonego posłał Bóg na świat, abyśmy przezeń żyli. Na tym polega miłość, że nie myślimy umiłowali Boga, lecz że On nas umiłował i posłał Syna swego jako ułaganie za grzechy nasze. Umilowami, jeżeli Bóg nas tak umiłował i myśmy powinni nawzajem się miłować" (1 J 4,8-11).

10 W oparciu o informacje zawarte w tej lekcji określ dwie cechy, które opisują naturę Kościoła.

CO CZYNI KOŚCIÓŁ

Co czyni Kościół? Jaki jest cel jego istnienia? Z listu Pawła do ludzi wierzących w Efezie doświadczamy się, że Bóg stworzył społeczność wierzących, aby przynieść chwałę swojemu imieniu. Odkupił nas ku "uwielbieniu chwały swojej" (Ef 1,6,12,14).

Kościół uwielbia Boga w trzech wymiarach:

1. *Ku górze*, gdy wierzący oddają Mu cześć.
2. *Do wewnątrz*, gdy wierzący budują siebie nawzajem.
3. *Na zewnątrz*, gdy wierzący dzielą się ewangelią z niewierzącymi.

Kościół oddaje chwałę Bogu

Cel 4. *Znajdź prawdziwe zdania dotyczące wspólnego uwielbiania i wyjaśnij, co ofiarowujemy Bogu w uwielbieniu.*

Uwielbienie to akt uznania Boga za godnego szacunku i czci. We wspólnym uwielbieniu ludzie wierzący oddają chwałę i czczą Boga za Jego dobrodziejstwa darowane w Jezusie Chrystusie i przez niego okazywane ludowi Bożemu. W centrum prawdziwego uwielbienia stoi Bóg a nie ludzie. Uwielbiamy Boga za to kim jest (Jego charakter) i za to co czyni.

W lekcji 3. naszego podręcznika rozważaliśmy powody, dla których Bóg jest godzien naszego uwielbienia. Ps 107, 1-3 powiada: "Wysławiajcie Pan, albowiem jest dobry, albowiem łaska jego trwa na wieki! Niech mówią odkupieni przez Pana: ci, których wyzwolił z ręki nieprzyjaciela, których zebrał z ziemi".

Jezus stwierdził, że Bóg szuka ludzi, którzy będą Mu oddawali cześć "w duchu i w prawdzie" (J 4,23). Oznacza to, że nasze wielbienie musi być szczere i musi opierać się na osobistej więzi z Jezusem Chrystusem, poprzez naszego ducha trwającego w społeczności z Jego Duchem. Przygotowawszy nam zbawienie, Bóg usunął na zawsze bariery, które przeszkadzały w nawiązaniu społeczności z Bogiem (patrz Hbr 4,16: 10,19-22). Prawdziwe uwielbienie chrześcijańskie opiera się nie na tym, co my czynimy dla Boga, lecz opiera się na naszym poznaniu i przyjęciu tego, co On uczynił dla nas przez śmierć i zmartwychwstanie Jezusa.

Nasze uwielbienie różni się od czci, jaką oddają pogańskie bóstwom z drewna i kamienia. Ich cześć ma na celu usmierzenie gniewu bóstw albo pozyskanie ich

przychylności. Natomiast Bóży lud oddaje cześć Bogu prawdziwemu, ze świadomością, że łaskę i miłosierdzie już dawno ofiarował On za darmo wszystkim ludziom (Ps 118,1). Uwielbienie jest pełnym wdzięczności wyrażeniem Bogu podziękowania za Jego łaskę. Zawiera się w nim chwalenie i adoracja.

Chociaż często uwielbiamy Boga prywatnie, musimy też uznać znaczenie wspólnego uwielbiania, które jest *symfonią* chwały dla Boga. Kiedy rodzina Boża zbiera się w Jego obecności, aby Go czuć, każdy wierzący zauważa jedność ludu Bożego. We wspólnym uwielbianiu zauważamy pewną dynamikę, której człowiek nie może doświadczyć w samotnym uwielbieniu. Oznacza to, że kiedy łączymy się we wspólnym uwielbieniu, objawia się w nim duchowa moc, która wzmacnia każdego chwalcę. Kiedy uwielbiam Boga razem z innymi wierzącymi, doświadczam pomocy w moim uwielbieniu Boga. Dlatego Piśmo Święte nakłada nam: *"I bierzmy udział na drugich w celu pobudzenia się do miłości i dobrych uczynków, nie opuszczając wspólnych zebrań naszych, jak to jest u niektórych w zwyczaju, lecz dodając sobie otuchy"* (1Hr 10,24-25).

Kościół we wspólnym oddawaniu chwały Bogu pod kierownictwem Ducha Świętego i zgodnie ze Słowem Bożym stara się wielbić Boga za pomocą takich środków jak modlitwa, usługa Słowem, pieśń i muzyka. Musimy jednak zauważyć, że zwykle wykonywane pewnych form uwielbienia nie oznacza prawdziwego oddawania cześć. Możemy cieszyć się pięknem muzyki, zdolnościami kaznodziej, doświadczać przyjemności przebywania z innymi ludźmi, a jednak nie oddać cześć Bogu. Pamiętajmy, że najważniejszym celem prawdziwego uwielbienia jest adoracja, oddanie cześć Bogu. On musi stać w centrum naszego uwielbienia.

Wspólne uwielbianie jest często prezentowane w Biblii. Spójrzmy na kilka przykładów:

Neh 8,6: *"Ezdrasz pobłogosławił Pana, wielkiego Boga, a cały lud, podniósłszy swoje ręce, odpowiedział: Amen, amen. Następnie skłonił swoje głowy i oddał Panu pokłon z twarzami zwróconymi do ziemi"*.

2Krn 29,28: *"Cao zgromadzenie oddawało pokłon, rozbrzmiewał śpiew i donośny głos trąb"*

1Dz 2,46-47: *"Codziennie też jednogłównie uczęszczali do świątyni, a łamiąc chleb po domach, przyjmowali pokarm z weselem i w prostocie serca, chwalcąc Boga"*

Obj 5,13: *"I słyszałem, jak wszelkie stworzenie, które jest na niebie i na ziemi, i pod ziemią, i w morzu, i wszystko, co w nich jest mówiło: Temu, który siedzi na tronie, i Barankowi, błogosławieństwo i cześć, i chwala, i moc, na wieki wieków"*

Oprócz kazania, śpiewu, modlitwy i chwaleń Boga Kościół oddaje Mu cześć także przez przestrzeganie dwóch nakazów Jezusa Chrystu i Wieczerzy Pańskiej. W czasie Chrystu nowo nawrócony człowiek składa wyznanie wiary i zamurzony zostaje w imię Ojca, Syna i Ducha Świętego na znak wewnętrznej przemiany. Wieczerza Pańska powinna być obchodzona, jak powiedział Jezus: *“ (...) na pamiętkę moją, albowiem, alekwić ten chleb jecie, a z kielicha tego pijecie, śmierć Pańską zwiastujecie, aż przyjdzie”*. Okazywanie posłuszeństwa tym nakazom jest aktem wspólnego uwielbienia. (Porz. Mt 28,19; 1Kor 11,23–26).

11. Które z poniższych zdań są PRAWDZIWE w odniesieniu do wspólnego uwielbienia? Zakreśl litery poprzedzające wybrane przez siebie zdania.

- a) Celem wspólnego uwielbienia jest uśmierzenie Bożego gniewu i zdobycie Jego przychylności.
- b) Uwielbienie w duchu i w prawdzie wymaga szczerości i osobistej więzi z Jezusem Chrystusem.
- c) Wspólne uwielbienie łączy wierzących w jedności i mocy.
- d) Duchowe uwielbienie zawsze koncentruje się na Bogu.
- e) Wspólne uwielbienie znajduje swoje przykłady w Piśmie Świętym, tam też znajdujemy nakaz wspólnego uwielbienia.

12. Określ trzema słowami, co ofiarowujemy Bogu w czasie uwielbienia.

Kościół buduje się

Cel 5. Wyjaśnij znaczenie fraz *budować się*, a także zależność między *darami* a *owocem Ducha Świętego* i *Kościółem*.

Kiedy badamy przykłady biblijne dotyczące funkcjonowania Kościoła, jeden fakt rzuca się szczególnie w oczy: Bóg zawsze traktuje wierzących jako *społeczność*. Funkcjonowanie tej społeczności możemy lepiej zrozumieć, jeśli połączymy Kościół z koncepcją ciała. Pismo Święte używa porównania do ciała wyjaśniając funkcjonowanie Kościoła, ciała duchowego (porz. Rz 12,4–8; 1Kor 12,4–31 i Ef 4,7–16). Każdy członek ciała i jego wkład w życie jest istotny dla funkcjonowania ciała.

Ciało ludzkie jest bardzo złożonym organizmem. Składa się z wielu części, które spełniają różne funkcje. Podobnie Ciało Chrystusa ma wiele części. Każdy członek posiada jeden albo więcej darów lub uzdolnień, które pozwalają mu na pracę dla dobra całego ciała. Jakie to są dary? Gdy przyglądamy się ich listom, zauważamy, jak wielka różnorodność darów dostępna jest dla członków ciała Chrystusa.

1. Rz 12,4-8: prorokowanie, posługiwanie, nauczanie, napominanie, obdarowywanie, przywodzenie, okazywanie miłosierdzia.
2. 1Kor 12,8-10: mowa mądrości, mowa świadzy, wiara, dary uzdrawiania, dar czynienia cudów, prorocтво, rozróżnianie duchów, mówienie innymi językami, wykładanie języków (patrz także w 28-30).

Musimy tutaj dodać, że obdarzeni ludzie dani są *Kościółowi - społeczności wierzących*. "aby przygotować świętych do dzieła posługiwania, do budowania ciała Chrystusowego" (Ef 4,12). Oznacza to, że wierzący żyją w społeczności ze sobą i są od siebie zależni. Każdy członek Ciała Chrystusowego ma służbę do wykonania. Może wnieść coś szczególnego, a każdy z nich potrzebuje tego, co wnoszą inni ludzie. Dla wszystkich członków Ciała Bóg darował apostołów, proroków, ewangelistów, pasterzy i nauczycieli (Ef 4,11).

Musimy też zwrócić uwagę na fakt, że Ciało Chrystusa jest *duchowym organizmem* złączonym z Chrystusem. Oznacza to, że jest czymś więcej niż tylko zbiorowiskiem indywidualności. Ludzie wierzący w Chrystusa złączeni są w Jego Ciało, ponieważ połączeni są z Głową. Jedność, o tym musimy zawsze pamiętać, pochodzi od samego Chrystusa. *Członkowie należą do siebie nawzajem, ponieważ należą do Chrystusa*. Ciało żyje, aby służyć Głowie. W ciele ludzkim, gdy mózg jest martwy, nie istnieje potrzeba ciała. Jeśli Chrystus nie zająłby miejsca naszej Głowy, nie istniałaby potrzeba ciała. Jezus powiedział do zboru w Sardes: "Znam uczynki twoje. Masz imię, że żyjesz, a jesteś umarły" (Obj 3,1). Kościół, aby mógł się budować, musi utrzymywać więź z Głową, Jezusem Chrystusem, przez uwielbienie. *Budować się znaczy: "pouczać, polepszać duchowo, utwierdzać"*.

Bóg dba o harmonię w Kościele, organizmie duchowym. Jak części organizmu ludzkiego reagują na potrzeby innych części, tak duchowy organizm reaguje na potrzeby poszczególnych ludzi wierzących. Jeśli cierpi jeden członek, inni dzielą z nim ból; jeśli ktoś się raduje, inni dzielą z nim radość (1Kor 12,24-26). A to wszystko służy jednemu celowi: "Ciele ciała spojone i związane przez wszystkie wzajemnie się zasilające stawy, według zgodnego z przeznaczeniem działania każdego poszczególnego członka, rośnie i buduje siebie samo w miłości" (Ef 4,16).

Proces budowania Ciała czasami oznacza oczyszczenie Kościoła. Wymaga to zastosowania środków dyscyplinarnych wobec członka, który zgrzeszył. Jezus mówił o tym (Mt 18,15-20) i podał wskazówki, jak należy postępować z taką osobą w duchu miłości. Jeśli jednak człowiek taki nie chce słuchać i upamiętać się, powinien zostać wyłączony ze społeczności ludzi wierzących (patrz także 1Kor 5,9-13).

Duch Święty rodzi swój owoc w człowieku wierzącym właśnie w dziedzinie relacji z innymi członkami Ciała Chrystusa. Owoce Ducha wymieniony w Ga 5,22-23 odnosi się do cech Chrystusa, które rozwijają się w nas, gdy mamy społeczność z innymi. Są to miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, łagodność, samokontrola.

13 Dokończ poniższe zdania.

a Członkowie Kościoła *budują* siebie nawzajem. *Budować* się znaczy

.....

b Związek między darami Ducha a Kościołem polega na

.....

c Związek między owocem Ducha a Kościołem polega na

.....

Chrześcijaństwo to nie jest droga samotnika. Gdy czytamy księgę Dziejów Apostolskich, widzimy, że Ciała Chrystusa działa, oddaje cześć Bogu, trwa w społeczności ludzi wierzących zjednoczonych w celu chwalenia Boga, wzrasta w Jego miłości i przyprawdza innych ludzi do Bożego Królestwa. Kościół jest dany dla wzrostu, rozwoju i dojrzwania członków Ciała Chrystusa. Gdy to ma miejsce, Kościół gotowy jest do wykonywania swojej trzeciej funkcji: niesienia ewangelii niewierzącym.

Kościół ewangelizuje świat

Cel b. Wyjaśnij, w jaki sposób nauka Jezusa na temat misji Kościoła powinna być wprowadzona w czyn.

Pierwszym przykazaniem Jezusa dla ludzi w potrzebie jest: Pójdźcie do mnie (Mt 11,28). Gdy doznają już przebaczenia i akceptacji, wtedy słyszą: Idźcie (Mt 28,19). Gdy społeczność ludzi wierzących buduje się w wierze, musi zwrócić swoją energię na zewnątrz, do niewierzącego świata. Bóg używa ludzi, aby zdobywać ludzi! Kościół uwielbia Boga przez to, że ludzie wierzący dzielą się ewangelią z innymi, angażują się w ewangelizację. Słowo *ewangelizacja* znaczy dosłownie "głoszenie ewangelii". Zadaniem i przywilejem Kościoła jest *oznajmianie* wszystkim ludziom Bożego zbawienia.

Wierzący powołani są do wyjścia ze świata w tym sensie, że nie powinni już dłużej kierować się jego wartościami. Niemniej jednak wzywani są do tego, by *zanimić* ewangelią światu ludzi niewierzących. Jezus modlił się do Ojca: "Nie są ze

świata, jak i Ja nie jestem ze świata] – [Jak mnie posłałeś na świat, tak i Ja posyłam ich na świat" (J 17,16-18). Wierzący powinni porzucić styl życia ludzi niewierzących, a jednocześnie zaangażować się w zmienianie tego stylu życia. Skoro chrześcijanie zostali wysłani przez Pana zmiwa, pojawia się idea *misji*.

Nowy Testament w Mt 13,38 podaje zasięg ewangelizacji: Jezus stwierdza: "*woła zaś to świat*". Jezus wzywa swoich naśladowców: "*Idźcie tedy i czyniście uczniami wszystkie narody, chrzcząc je* [...] *ucząc je przestrzegać wszystkiego, co wam przykazałem*" (Mt 28, 19-20; Mk 16,15). Kościół został w ten sposób zobowiązany nieść ewangelie wszystkim ludziom.

Nakaz ewangelizacji nie jest dla chrześcijanina kwestią wyboru. Jezus powiedział, że kiedy wierzący wezmą moc Ducha Świętego, staną się dynamicznymi świadkami "*... i w Jerozolimie i w całej Judei, i w Samarii, i aż po krańce ziemi*" (Dz 1,8). Bóg jest uwielbiony, gdy ludzie są zbawiani i przydawani do Ciała Chrystusa, ponieważ wtedy chrześcjanie przynoszą owoc, tak jak chciał tego Chrystus (J 15,1-8).

14 Księga Dziejów Apostolskich podaje nam wiele przykładów tego, jak powinniśmy traktować nasze zadanie niesienia ewangelii. Przeczytaj poniższe fragmenty i napisz, jak reagowali apostołowie w każdym przypadku.

- a. Dz 4,16-20 _____
 b. Dz 4,31 _____
 c. Dz 5, 40-42 _____

Dzisiaj na świecie żyje ok. 5,7 mld ludzi. Ocenia się, że ok. 4,2 mld nie słyszało prawdziwego świadectwa ewangelii o Jezusie Chrystusie. Pan zmiwa wzywa nas, byśmy głosili im dobrą nowinę. On wylewa swojego Ducha na swoje sługi na całym świecie, zachęcając ich do poświęcenia się niedokończonemu dziełu ewangelizacji. Bóg wyposażył Kościół nie tylko w moc Ducha Świętego, ale także w narzędzia do wykonywania misji takie jak radio, telewizja, literatura, sieci komputerowe i masowe spotkania ewangelizacyjne (w niektórych kręgach kulturowych). Ewangelia jest dzisiaj zwiastowana na szerszą skalę niż kiedykolwiek przedtem. Niemniej jednak najskuteczniejszym środkiem ewangelizacji świata jest skuteczne świadectwo życia każdego wierzącego tam, gdzie żyje i mieszka.

Naszym celem zatem powinno być, aby każdy człowiek, który przychodzi do Chrystusa a wychodzi ze świata, wrócił do niego jako ambasador Chrystusa. Zgodnie z Bożym pragnieniem każdy wierzący jako Jego przedstawiciel powinien powrócić do świata z nowymi przekonaniami, nowymi zasadami, niosąc wieść zbawienia. W ten sposób Kościół może posłusznie i skutecznie spełniać swoją misję, przysparzając chwały Bogu.

15 Odpowiedz krótko na pytania.

- a Jak brzmi wezwanie Chrystusa do grzeszników? (jedno słowo) .....
- b Jak brzmi wezwanie Chrystusa do wierzących? (jedno słowo) .....
- c Co Jezus ofiarował Kościołowi, aby wypełniał swoją misję? .....
- d Kim Bóg posługuje się, aby zdoływać zgubionych? .....
- e Jezus powiedział, że wierzący nie są ze świata. Co miał na myśli? .....
- f Co miał na myśli mówiąc, że wierzący są na świecie? .....
- g Przykłady apostołów w Dziejach Apostolskich ukazują nam, że w kwestii misji Kościół powinien mieć nastawienie .....

Pytania kontrolne

WYBÓR. Wybierz najlepszą odpowiedź na każde pytanie.

1 Biblia posługuje się terminem *kościół* na określenie:

- a) grupy ludzi o podobnych wierzeniach.
- b) społeczności ludzi, którzy odpowiedzieli na Boże wezwanie.
- c) miejsca, gdzie ludzie spotykają się na uwielbianie Boga.
- d) grup ludzi, którzy mają podobne poglądy doktrynalne.

2 Biblijny przykład Kościoła jako Ciała z wieloma częściami wskazuje na to, że:

- a) ludzie spotykający się razem w Bożym imieniu tworzą Kościół.
- b) każdy człowiek mający więź z Chrystusem jest Jego Kościołem.
- c) Kościół składa się z wielu ludzi, między którymi istnieje bliska więź dzięki ich indywidualnej więzi z Chrystusem.
- d) każdy zbór jest zorganizowany w taki sposób, jak wszystkie inne.

3. Pojęcie kościoła lokalnego (zboru), inaczej kościoła widzialnego dotyczy:
- całego Ciała Chrystusowego.
  - wierzących mieszkających w określonym miejscu, którzy dzielą wiarę w Jezusa Chrystusa i zbierają się wspólnie, aby wielbić Pana.
  - wszystkich wierzących z jednego wyznania.
  - Kościola powszechnego.
4. Pojęcie *spoleczność* mówi o:
- zarządzaniu.
  - niewidzialnym Kościele.
  - ludziach mających różne pomysły, jak coś zrobić.
  - dzielenia się i wspólnych więzi.
5. Biblia świadczy o tym, że Kościół powstał:
- w czasie służby Jezusa na ziemi.
  - w czasie wniebowstąpienia Jezusa.
  - w dniu Pięćdziesiątnicy (Zielonych Świąt).
  - po nawróceniu Pawła.
6. Duchowa natura Kościoła manifestuje się w sposób widzialny przez:
- jedność i miłość wierzących do siebie nawzajem.
  - zamieszkiwanie Chrystusa w sercach ludzi wierzących.
  - dary Ducha.
  - śpiew, modlitwę i kazanie.
7. Jaki jest najlepszy dowód na to, że ktoś kocha Boga?
- Kocha też innych ludzi.
  - Wiele czasu poświęca na modlitwę i uwielbienie.
  - Zostaje członkiem zboru.
  - Świadczy niewierzącym.
8. Biblia naucza, że dary Ducha Świętego:
- otrzymuje każda osoba, która chce rozpocząć osobistą służbę.
  - otrzymuje kościół dla zbudowania; dary objawiają się przez wierzących, którzy nawzajem sobie służą.
  - dane są Kościołowi jako pomoc w ewangelizowaniu świata.
  - dane są, aby obdarowani ludzie wytworzyli w sobie charakter Chrystusowy.
9. Z porównania Kościoła do Ciała Chrystusowego uczymy się, że charakter Kościoła powinien wywodzić się z:
- członków.

- b) uczynków.
- c) Głowy.
- d) społeczności i więzi.

10 KRÓTKA ODPOWIEDŹ. Wyjaśnij cel istnienia Kościoła w odniesieniu do:

- a) Boga .....
- b) samego siebie .....
- c) świata .....

Odpowiedzi na pytania nauczające

- 8 b) wszyscy wierzący w jedności z Chrystusem.
- 1 Odpowiedź własna.
- 9 e) zbory ludzi wierzących w więzi jedności ze sobą opartej o miłość.
- 2 Poprawne odpowiedzi to punkty b), c) i e).
- 10 Jest to relacja miłości między ludźmi wierzącymi a Chrystusem. Jest to relacja wzajemnej miłości między ludźmi wierzącymi.
- 3 b) Pismo Święte dostarcza dowodów na to, że śmierć, zmartwychwstanie i wniebowstąpienie Jezusa musiały nastąpić przed ustanowieniem Kościoła.
- 11 Wszystkie zdania są prawdziwe oprócz a.
- 4 Uczniowie zostali wypełnieni Duchem Świętym zgodnie z obietnicą Jezusa. Około 3000 ludzi przyjęło wieść ewangelii i zostali dodani do liczby wierzących.
- 12 Wybierz spośród następujących słów: chwala, cześć, szacunek, podziękowanie, posłuszeństwo.

- 5 Porównaj swoją odpowiedź z listą podaną w tej części lekcji, a potem porównaj to z działaniem twojego kościoła/zboru.
- 13 Twoja odpowiedź powinna przypominać następującą:
- a utwierdzać, pouczać, polepszać, wzmacniać, poddawać dyscyplinie.
  - b tym, że dary dane są Kościołowi, dla dobra Kościoła jako całości. Dary Ducha objawiają się w czasie wspólnego nabożeństwa.
  - c tym, że Duch wydaje owoc w nas przez naszą społeczność z innymi. Owoc Ducha nie może zostać wytworzony poza społecznością.
- 6 a 1. Pojedynczy wierzący
- b 2. Zbór
  - c 2. Zbór
  - d 3. Kościół powszechny
  - e 3. Kościół powszechny
  - f 1. Pojedynczy wierzący
- 14 a Nie mogli nie mówić o tym, co widzieli i słyszeli.
- b Z odwagą głosili Słowo Boże.
  - c Nie przestawali nauczać i zwiastować dobrą nowinę o Chrystusie Jezusie.
- 7 a, d, e, g i h są prawdziwe.
- 15 a Przyjdźcie.
- b Idźcie.
  - c Ducha Świętego.
  - d Wierzącymi (kościółem).
  - e Wierzący oddzielili się od stylu życia świata i już nie kierują się jego wartościami.
  - f Wierzący mają za zadanie niesienie światu wieści o zbawieniu, inaczej ewangelizacji.
  - g Ze powinniśmy czynić wszystko, co możliwe, aby tylko głosić ewangelię całemu światu.

